МИНИСТЕРСТВО НАУКИ И ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ
Федеральное государственное автономное образовательное учреждение
высшего образования
"Казанский (Приволжский) федеральный университет"
Высшая школа национальной культуры и образования им. Габдуллы Тукая

УТВЕРЖДАЮ
Проректор по образовательной деятельности КФУ
Проф. Д.А. Таюрский
_________________ «___»________20__г.

подписано электронно-цифровой подписью

Программа дисциплины

Жанры татарской драматургии Б1.В.ДВ.17

Направление подготовки: 44.03.05 - Педагогическое образование (с двумя профилями подготовки)

Профиль подготовки: Родной (татарский) язык и литература и иностранный язык (английский)

Квалификация выпускника: бакалавр

Форма обучения: очное

Язык обучения: русский

Автор(ы):

Хабутдинова М.М.

Рецензент(ы):

Гилазов Т.Ш.

СОГЛАСОВАНО:

Заведующий(ая) кафедрой: Сайфулина Ф. С.
Протокол заседания кафедры No ___ от "____" ___________ 201__г

Учебно-методическая комиссия Института филологии и межкультурной коммуникации (Высшая школа национальной культуры и образования им. Габдуллы Тукая):
Протокол заседания УМК No ____ от "____" ___________ 201__г

Регистрационный No 9023237919

Содержание

1. Цели освоения дисциплины
2. Место дисциплины в структуре основной образовательной программы
3. Компетенции обучающегося, формируемые в результате освоения дисциплины /модуля
4. Структура и содержание дисциплины/ модуля
5. Образовательные технологии, включая интерактивные формы обучения
6. Оценочные средства для текущего контроля успеваемости, промежуточной аттестации по итогам освоения дисциплины и учебно-методическое обеспечение самостоятельной работы студентов
7. Литература
8. Интернет-ресурсы
9. Материально-техническое обеспечение дисциплины/модуля согласно утвержденному учебному плану

Программу дисциплины разработал(а)(и) ведущий редактор Хабутдинова М.М. редакция журналов Филология и культура и Tatarica Институт филологии и межкультурной коммуникации , Mileusha.Habutdinova@kpfu.ru

1. Цели освоения дисциплины

- изучение видовых и жанровых особенностей драматургии, историю и этапы развития жанров;
- изучение теоретических проблем драматургии, определение возникновения и развития мировой и татарской сценической литературы.

2. Место дисциплины в структуре основной образовательной программы высшего профессионального образования

Данная учебная дисциплина включена в раздел "Б1.В.ДВ.17 Дисциплины (модули)" основной образовательной программы 44.03.05 Педагогическое образование (с двумя профилями подготовки) и относится к дисциплинам по выбору. Осваивается на 5 курсе, 10 семестр.

Данная учебная дисциплина входит в раздел "Б3.ДВ 1. Профессиональный цикл. Вариативная часть" ФГОС-3 по направлению подготовки ВПО 032700.68- "Педагогическое образование" по специальности 44:03.05 . Данная учебная дисциплина входит в набор дисциплин по выбору. Для изучения данной дисциплины необходимы компетенции, сформированные у обучающихся в результате освоения дисциплин ООП подготовки бакалавра филологии "Введение в литературоведение", "Теория литературы", "История татарской литературы".

3. Компетенции обучающегося, формируемые в результате освоения дисциплины /модуля

В результате освоения дисциплины формируются следующие компетенции:

Шифр компетенции	Расшифровка приобретаемой компетенции
ОПК-5 (профессиональные компетенции)	свободным владением основным изучаемым языком в его литературной форме, базовыми методами и приемами различных типов устной и письменной коммуникации на данном языке (ОПК-5);
ПК-1 (профессиональные компетенции)	способностью применять полученные знания в области теории и истории основного изучаемого языка (языков) и литературы (литератур), теории коммуникации, филологического анализа и интерпретации текста в собственной научно-исследовательской деятельности (ПК-1);
ПК-2 (профессиональные компетенции)	способностью проводить под научным руководством локальные исследования на основе существующих методик в конкретной узкой области филологического знания с формулировкой аргументированных умозаключений и выводов (ПК-2);
ПК-4 (профессиональные компетенции)	устного, письменного и виртуального (размещение в информационных сетях) представления материалов собственных исследований (ПК-4);
ПК-7 (профессиональные компетенции)	готовностью к распространению и популяризации филологических знаний и воспитательной работе с обучающимися (ПК-7);

В результате освоения дисциплины студент:

1. должен знать:

особенностей возникновения сценической литературы,

- формирование родовых и жанровых качеств,

- этапов развития и трансформации жанровых свойств, в контексте литературного процесса.

2. должен уметь:

- использовать теоретические знания о научно-теоретических, родовых и жанровых особенностях драматургии в исследовании произведений различных жанров;

- обосновать способов и путей идейно-эстетического анализа произведений, а также творчества драматургов;

3. должен владеть:

- навыками анализа драматических произведений различных жанров, научных и литературно-критических работ, выявления общих закономерностей и перспектив развития сценической литературы,а также определения механизма функционирования конкретного жанра в современных условиях.

4. должен демонстрировать способность и готовность:

- к саморазвитию, повышению квалификации и мастерства;

- к осознанию социальной значимости своей профессии, высокая мотивация к профессиональной деятельности.

4. Структура и содержание дисциплины/ модуля

Общая трудоемкость дисциплины составляет 2 зачетных(ые) единиц(ы) 72 часа(ов).

Форма промежуточного контроля дисциплины: зачет в 10 семестре.

Суммарно по дисциплине можно получить 100 баллов, из них текущая работа оценивается в 50 баллов, итоговая форма контроля - в 50 баллов. Минимальное количество для допуска к зачету 28 баллов.

86 баллов и более - "отлично" (отл.);

71-85 баллов - "хорошо" (хор.);

55-70 баллов - "удовлетворительно" (удов.);

54 балла и менее - "неудовлетворительно" (неуд.).

4.1 Структура и содержание аудиторной работы по дисциплине/ модулю

Тематический план дисциплины/модуля

N	Раздел Дисциплины/ Модуля	Семестр	Неделя семестра	Виды и часы аудиторной работы, их трудоемкость (в часах)			Текущие формы контроля
				Лекции	Практические занятия	Лабораторные работы	
1.	Тема 1. 1.Введение. Драматургия как род литературы. Возникновение и история развития. Содержание и форма драматических произведений.	10		2	4	0	Устный опрос
2.	Тема 2. 2. Жанр трагедии и его особенности.	10		2	4	0	Письменная работа
3.	Тема 3. 3.Жанр комедии и его особенности. Водевиль. Трагикомедия.	10		2	4	0	Письменное домашнее задание

ЭЛЕКТРОННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИНФОРМАЦИОННО-АНАЛИТИЧЕСКАЯ СИСТЕМА КФУ

N	Раздел Дисциплины/ Модуля	Семестр	Неделя семестра	Виды и часы аудиторной работы, их трудоемкость (в часах)			Текущие формы контроля
				Лекции	Практи-ческие занятия	Лабора-торные работы	
4.	Тема 4. 4.Жанр драмы и его особенности. Мелодрама. Монодрама.	10		2	4	0	Коллоквиум
5.	Тема 5. 5.Образы-символы в татарской драматургии.	10		2	4	0	Реферат
6.	Тема 6. 6.Интертекстуальность в драматических произведениях.	10		2	4	0	Творческое задание
7.	Тема 7. 7.Драматургия и театральное искусство .	10		2	4	0	Контрольная работа
.	Тема . Итоговая форма контроля	10		0	0	0	Зачет
	Итого			14	28	0	

4.2 Содержание дисциплины

Тема 1. 1.Введение. Драматургия как род литературы. Возникновение и история развития. Содержание и форма драматических произведений.

лекционное занятие (2 часа(ов)):

Тәнкыйть теориясе һәм проза теориясе, поэзия теориясе белән тыгыз бәйлелеге. Драма төренә хас үзенчәлекләрне ачыклау аша аерым автор иҗатын, теге яки бу чордагы сәхнә әдәбияты торышын бәяләүгә, сыйфат-билгеләрен ачыклауга килүдә чагылган төп максат. Эчтәлекнең драма төре, шулай ук аерым жанрларга хас үзенчәлекләрне теоретик планда өйрәнүгә, теге яки бу төшенчәгә карата фикерләр төрлелеген ачыклауга нигезләнүе. Х1Х гасыр ахырында гына барлыкка килгән татар драматургиясенең үз вакытында ук өйрәнелә башлавы (Ф.Халиди, Н.Ашмарин). ХХ йөз башында спектакльләргә рецензия, аерым пьесага яки автор иҗатына күзәтү рәвешендә күпсанлы хезмәтләрдә драма теориясенең нигез мәсьәләләре эшләнү (Г.Карәм, Г.Тукай, Ф.Әмирхан, Г.Исхакый һ.б.). ХХ йөздә бу өлкәдә җитди тикшеренүләр алып баручылар: М.Гайнуллин, И.Абдуллин, И.Нуруллин, Б.Гыйззәт, А.Әхмәдуллин, Н.Ханзафаров, Р.Игъламов, Ә.Исмәгыйлев һ.б.) Драма әдәби төр буларак борынгы Грециядә Эсхил, Софокл, Еврипид трагедияләренә һәм Аристофан комедияләренә нисбәтле формалашуы. Аристотель хезмәтләрендә сүз сәнгате буларак теоретик планда өйрәнелә башлавы. Антик сәнгать принципларына нигезләнгән драманың яңа күтәрелеше Яңарыш чорына туры килүе (В.Шекспир). Классицизм дәвере драмасының рационализмы, геройларның билгеле бер тәртиптә урнаштырылуы һәм ?өч берлек? ? вакыт, урын, вакыйга берлеге ? белән билгеләнүе (Корнель, Мольер). Мәгърифәтчелек чорында классицизм принципларын кире каккан ?мещан драмасы? мәйданга чыгу. Драма геройлары итеп әхлакый кыйммәтләрне яклаучы ?өченче катлау? вәкилләре алыну (Лессинг, Шиллер, Гете). Х1Х йөз башында аеруча көчле яңгыраш алган романтизм драмасының тормыш каршылыкларын чагылдыруга, югарылык һәм түбәнлек, фаҗигалелек һәм көлке бәйләнешләрен ачуга йөз тотуы (В.Гюго, Р.Вагнер, Г.Ибсен). Х1Х йөз ахыры ? ХХ йөз башында натуралистик драма (Г.Гауптман), символистик драма (Метерлинк), экспрессионистик драма (Газенклевер) мәйданга чыгу. ХХ гасырда реалистик традицияләр (Б.Брехт, Ф.Вольф), шартлылык эстетикасы һәм гадәттән тыш алым-формалар (Э.Ионеско), фәлсәфи проблемалар (Ж.Сартр, А.Миллер) һ.б бәйле үсеш-үзгәреш кичерүе. Рус әдәбиятында ХУ11 гасырда мәйданга килүе һәм үсешенең Ф.Прокопович А.Сумароков, Д.Фонвизин, А.С.Грибоедов, А.С.Пушкин, Н.В.Гоголь, А.Н.Островский, А.П.Чехов һ.б. исемнәре белән бәйле булуы. 1917 елдан соң В.Маяковский, Б.Лавренев, В.Киршон, Н.Погодин һ.б зур өлеш кертүе.

практическое занятие (4 часа(ов)):

Сүз сәнгате буларак матур әдәбиятның дөнья турында фәлсәфи, эстетик, әхлакый карашлар, аның җитди уйланулар, эзләнүләр нәтиҗәсендә тууы. Әдәби төрләрне ачыклауда борынгы чорлардан бирле бәхәсләр барып, аларның бүген дә дәвам итүе. Драматургиянең үзенә генә хас үзенчәлекләре белән аерылып торуы: үзәген хәрәкәт билгеләве, көчле конфликт ярдәмендә сурәтләве, диалог һәм монологка нигезләнүе, сәхнәгә куелу өчен язылуы, күләм ягыннан гына түгел, бәлки урын һәм вакыт ягыннан да чикләнгән булуы, кешеләр генә катнашу һ.б. Татар әдәбиятында драма әсәрләренең Х1Х йөзнең соңгы чирегендә дөнья күрүе (Г.Ильяси. ?Бичара кыз?, Ф.Халиди. ?Рәдде бичара кыз?). Шул чорда башка телләрдән тәрҗемә эше дә башлану (төрекчәдән ? ?Хөсед баба?, русчадан ? ?Комедия Чистайда?). Татар драматургиясе формалашуда аеруча Г.Камал һәм Г.Исхакый эшчәнлеге. XX йөз башы үсешендә Г.Коләхмәтов, Ф.Әмирхан, И.Богданов, С.Рәмиев, М.Фәйзи һ.б. тирән эз калдыруы. Октябрь инкыйлабыннан соңгы әдәби-эстетик эзләнүләрнең К.Тинчурин, Ф.Борнаш, Ш.Усманов, Ш.Камал, Н.Исәнбәт, Һ.Такташ һ.б. исемнәре белән бәйле булуы. Сугыштан соңгы елларда М.Әмир, Т.Гыйззәт, Р.Ишморат, Н.Исәнбәт, Х.Вахит, Ш.Хөсәенов, Т.Миңнуллин, И.Юзеев, А.Гыйләҗев һ.б. эшчәнлеге. Ике гасыр чигендә бу төрдә актив эшлиләр: Т.Миңнуллин, З.Хәким, М.Гыйләҗев, Д.Салихов, Ф.Яруллин, Р.Батулла, Ф.Бәйрәмова, Ю.Сафиуллин, Г.Каюмов, Р.Хәмид, Аманулла, Х.Ибраһим һ.б.

Тема 2. 2. Жанр трагедии и его особенности.

лекционное занятие (2 часа(ов)):

. Трагедия жанры һәм аның үзенчәлекләре. Трагедиянең персонажларның трагик каршылыгына нигезләнгән һәм гадәттә фаҗига белән тәмамлана торган драматик жанр булуы. Үзенең көчсез булуын, үлем алдында торуын белгәндә дә, геройның социаль һәм милли тигезлек, ирек һәм дөреслек, Ватан азатлыгы һәм шәхси мәхәббәте өчен көрәшүе һәм шуның белән соклану, горурлану хисе уятуы. Трагик чишелешнең укучы-тамашачы күңелендә курку, газаплану, соклану хисләре уятып, аны катарсиска китерүе. Үзенә хас поэтик чаралары булу: гадәттә үткән тарихка бәйле җитди тема; монологларның күп булуы; еш кына тезмә формада язылу; күтәренке купшы стильнең фаҗигалелек пафосы белән үрелеп баруы һ.б.

практическое занятие (4 часа(ов)):

Трагедиянең үсеш-үзгәреше. Татар драматургиясендә беренче үрнәкләр булып Г.Исхакыйның ?Зөләйха, Ф.Борнашның ?Таһир-Зөһрә? әсәрләре тору. Совет чорында каршылыклы үсү сәбәпләре (Һ.Такташ, Н.Исәнбәт, Ә.Баянов, И.Юзеев).

Тема 3. 3.Жанр комедии и его особенности. Водевиль. Трагикомедия.

лекционное занятие (2 часа(ов)):

Комедия жанры һәм аның үзенчәлекләре. Водевиль. Трагикомедия. Драма төренең юмористик яисә сатирик пафоска нигезләнгән, тормыш-көнкүрештәге, аерым кешеләр характерындагы кимчелекле яклардан көлеп, конфликт һәм характерлар, вакыйга-күренешләр һәм хәрәкәт көлкеле, кызыклы формада сурәтләнгән бер жанры буларак комедия.

практическое занятие (4 часа(ов)):

Татар әдәбиятында халыкның тамашалы уеннарына, театр элементлары сакланган йолаларга, бәйрәмнәргә барып тоташуы. Жанр буларак татар мәгърифәтчелек фикере киң таралган чорда тууы. Төрек һәм рус телләреннән ирекле тәрҗемәләр буларак мәйданга чыгуы (?Хөсед баба?, ?Комедия Чистайда?). ХХ гасыр башында Г.Камал, Г.Исхакый, И.Богданов, С.Рәмиев һ.б. драматурглар иҗатында жанр буларак формалашып бетүе. ХХ гасырның 20 елларында каршылыклы үсеш чорына керүе. ХХ гасырның икенче яртысында тормышчан конфликтларга йөз тоту(Х.Вахит, Ю.Әминев, Ш.Хөсәенов, Т.Миңнуллин, А.Гыйләҗев, Ф.Садриев И.Юзеев һ.б.). Хәзерге сәхнә әдәбиятында комедиянең әйдәүче жанр булып калуы (З.Хәким, Т.Миңнуллин, М.Гыйләҗев, Ф.Яруллин, Д.Салихов, Г.Каюмов, Р.Батулла һ.б. Мавыктыргыч интригага нигезләнгән динамик сюжетта вакыйгаларның тиз алышынуына, көтелмәгән үзгәрешләргә һәм җыр-биюләргә, халыкчан тәгъбирләргә йөз тотып язылган сәхнә әсәре буларак водевиль. ХУ111 гасыр ахырында водевильнең жанр формасы буларак калыплашуы һәм Х1Х гасырда Европа илләрендә таралыш алуы. Россиядә беренче үрнәкләре Х1Х гасыр башында мәйданга чыгу. Татар драматургиясендә ХХ гасыр башында водевильгә хас элементларны (мәзәк хәлләр, тизләтелгән хәрәкәт, көтелмәгән чишелеш һ.б.) үз эченә алган пьесалар байтак булса да, аларның комедия жанры кысаларында каралуы. Бары 1950 еллар ахырында гына җанлана башлавы (Г.Насрый, Х.Вахит, Т.Миңнуллин, З.Шаһиморат, Ф.Садриев, И.Юзеев һ.б.). Хәзерге әдәбиятта Р.Вәлиев, Р.Батулла иҗатларында урын алуы. Татар водевиленә хас сыйфат-билгеләр.

Тема 4. 4.Жанр драмы и его особенности. Мелодрама. Монодрама.

лекционное занятие (2 часа(ов)):

Драма жанры һәм аның үзенчәлекләре. Мелодрама. Монодрама. Драманың катлаулы тормышчан вакыйгаларны җитди драматик конфликт (шәхеснең үз эчендәге, шәхес һәм җәмгыять, шәхес һәм мохит арасындагы һ.б.) аша сурәтләп бирүче жанр булуы. Аңа хас үзенчәлек булып каршылыкка керүче геройларның көчле борчылуларына, хисләргә бай җитди көрәшенә нигезләнгән драматизм тору һәм капма-каршы көчләрнең үз теләк-омтылышларына ирешү, караш-идеалларының дөреслеген раслау өчен алып барган көрәшенә нигезләнгән тормышчан, шул ук вакытта көчле драматик конфликтта чагылыш табуы. Трагедиядән аермалы буларак, драмада каршылыкның хәл ителмәслек кискен булмавы. Үзендә трагик һәм комедиячел башлангычларны шактый иркен берләштерүе. Х1Х йөзнең соңгы чирегендә мәгърифәтчелек идеяләрен яклап мәйданга чыккан татар драматургиясенең беренче үрнәкләре (Г.Ильяси, Ф.Халиди). ХХ йөз башында язылган пьесалары әлеге жанрның тулысынча җирләшүе (Г.Камал, Г.Исхакый, Г.Коләхмәтов, Ф.Әмирхан, С.Рәмиев, М.Фәйзи, К.Тинчурин һ.б.). Совет чорындагы үсеше. Хәзерге драма жанрында актив эшләүчеләр. Жанр формалары төрлелеге: публицистик, психологик, тарихи, тарихи-биографик, социаль-иҗтимагый, көнкүреш драмасы, драматик хикәя, монодрама һ.б.

практическое занятие (4 часа(ов)):

Мелодраманың үткен интригага, гадәттән тыш эмоциональлеккә, яхшылык һәм явызлыкның кискен каршы куелуына, әхлакый үгет-нәсыйхәт тенденциясе өстенлек итүгә йөз тотуы. Анда характер сыйфатлары белән аерылып торган, еш кына әйләнә-тирәдәгеләр белән каршылыкка кергән геройлар сурәтләнү. Көтелмәгән борылышларга бай булган вакыйгалар тезмәсе тәэсирле чишелеш белән тәмамлану. Тамашачы күңелендә теләктәшлек тапкан геройларның ахырда бәхеткә ирешүе. Эмоциональ тәэсир итүне арттыру максатында башлангыч чорларда музыка киң кулланылу. Татар драматургиясендә беренчеләрдән булып М.Фәйзинең мөрәҗәгать итүе (?Кызганыч, ?Тәкъдирнең шаяруы?, ?Асылъяр?, ?Адашкан күңел?). ХХ гасырның 60-80 елларында әлеге жанрны җанландыру омтылышлары. Хәзерге татар сәхнә әдәбиятында жанрның Р.Сәгъди (?Сынган беләзек?), И.Мәхмүтова (?Син бит минем бер генәм?) һ.б. драматурглар иҗатында үстерелүе. Бер генә кеше катнаша торган драма әсәре буларак монодрама. Башлангычы грек сүз сәнгатенә барып тоташу. Киң таралыш алмавы. Татар драматургиясендә уңышлы үрнәге булып Р.Хәмиднең ?Олы юлның тузаны?, Т.Миңнуллинның ?Тәнзиләкәй? әсәрләре тору. Аларда яшәешнең әхлакый, социаль-иҗтимагый, милли мәсьәләләре белән бергә, чынбарлыкның аңлап һәм аңлатып бетерү мөмкин булмаган, кешенең көчсезлеге, гомеренең чиклелеге, яшәү мәгънәсе кебек фәлсәфи сораулар да өйрәнү объекты итеп алыну.

Тема 5. 5.Образы-символы в татарской драматургии.

ЭЛЕКТРОННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ ИНФОРМАЦИОННО-АНАЛИТИЧЕСКАЯ СИСТЕМА КФУ

лекционное занятие (2 часа(ов)):

Хәзерге татар драматургиясендә образ-символлар. Хәзерге драматургиядә әдәби дөнья тудыру чарасы итеп шартлы-метафорик күренешләргә мөрәҗәгать итү, реализм һәм романтизмның яңартылуы, үзара синтезы, модернистик алымнарны киң куллану. Драматургларның символларга мөрәҗәгать итүе. Символ төшенчәсе. Татар сүз сәнгатенең борынгы чорларыннан алып символларга мөрәҗәгать итеп килүе. Әдәби әсәрдә һәрбер элементның ? троплар, әдәби деталь, хәтта герой да- символ була алуы.

практическое занятие (4 часа(ов)):

Әдәбият белемендә символ төрләрен аерып чыгаруда ике классификация булу: 1) таныш ассоциацияләргә нигезләнү һәм әзер образ буларак кулланылу (мәсәлән, былбыл һәм гөл ? мәхәббәт символы); 2) конкретлыкка йөз тоту. Образ-символларның вакыйгалар һәм алардан чыккан нәтиҗәне тулыландыручы буларак кулланылышын Ю.Сафиуллинның ?Нигез туздыручылар?, ?Йөзек һәм хәнҗәр?, Р.Батулланың ?Сират күпере?, И.Юзеевнең ?Ак калфагым төшердем кулдан...?, М.Гыйләҗевнең ?Баскетболист? һ.б. пьесаларында урын алуы.

Тема 6. 6.Интертекстуальность в драматических произведениях.

лекционное занятие (2 часа(ов)):

Драма әсәрләрендә интертекстуальлек. Әдәби әсәрдә автор сөйләменнән тыш чит сөйләмнең кулланылуы. Алдагы чор әдәби фактларын файдалану буларак реминисценция. Аның текстка максат белән кертелүе яки автор теләгеннән башка урын алуы. Реминисценция фрамалары рәвешендә цитаталар куллану, теге яки бу әсәрне телгә алу, бәя бирү, әсәр сюжетын, аерым персонажларын файдалану, ирекле тәрҗемә итү һ.б.

практическое занятие (4 часа(ов)):

Текстлар арасында бәйләнеш булуны аңлату буларак интертекстуальлек. Әлеге төшенчәнең реминисценциядән киңрәк булуы. Интертекестуальлектә алдагы чор текстына нигезләнү, заман биеклегеннән бәя бирү белән бергә, ул чор авторының аерым караш-фикерләрен ачу-аңлатуның да үзәктә торуы. Текстара бәйләнешнең кайсы төшенчәгә туры килүе соңгы әсәрдәге әдәби-эстетик функциясеннән чыгып билгеләнү. Т.Миңнуллинның ?Галиябану, сылуым-иркәм? пьесасының интертекстуальлек алымга нигезләнеп язылган булуы.

Тема 7. 7.Драматургия и театральное искусство .

лекционное занятие (2 часа(ов)):

Драматургия һәм театр сәнгате. Сәхнә әдәбияты дип аталган дарамтургиянең театр сәнгате белән бәйләнеше. Спектакльнең нигезе пьеса булу. Драматургик материал һәм режиссерның, артистларның, рәссамның һ.б. роле. Тамашачы буларак спектакльне бәяләү.

практическое занятие (4 часа(ов)):

Хәзерге татар театр сәнгате. Театр репертуары. ?Яңа татар пьесасы? конкурслары: әһәмияте, киләчәге.

4.3 Структура и содержание самостоятельной работы дисциплины (модуля)

N	Раздел дисциплины	Се-местр	Неде-ля семе стра	Виды самостоятельной работы студентов	Трудо-емкость (в часах)	Формы контроля самосто-ятельной работы
1.	Тема 1. 1.Введение. Драматургия как род литературы. Возникновение и история развития. Содержание и форма					

драматических произведений.

10		подготовка к устному опросу	4	устный опрос

N	Раздел дисциплины	Се-местр	Неде-ля семе стра	Виды самостоятельной работы студентов	Трудо-емкость (в часах)	Формы контроля самосто-ятельной работы
2.	Тема 2. 2. Жанр трагедии и его особенности.	10		подготовка к письменной работе	4	письмен-ная работа
3.	Тема 3. 3.Жанр комедии и его особенности. Водевиль. Трагикомедия.	10		подготовка домашнего задания	4	домаш-нее задание
4.	Тема 4. 4.Жанр драмы и его особенности. Мелодрама. Монодрама.	10		подготовка к коллоквиуму	4	коллоквиум
5.	Тема 5. 5.Образы-символы в татарской драматургии.	10		подготовка к реферату	4	реферат
6.	Тема 6. 6.Интертекстуальность в драматических произведениях.	10		подготовка к творческому заданию	4	творчес-кое задание
7.	Тема 7. 7.Драматургия и театральное искусство .	10		подготовка к контрольной работе	6	контроль-ная работа
	Итого				30	

5. Образовательные технологии, включая интерактивные формы обучения

В процессе аудиторных занятий студенты знакомятся с теоретическими основами изучаемой дисциплины на лекциях. Важным условием освоения теоретических знаний является ведение конспектов лекций. При этом внимательное отношение должно быть проявлено к точной регистрации научных определений и понятий. Необходимо осмысление и освоение терминологии изучаемой дисциплины. Материалы лекционного курса следует своевременно подкреплять проработкой соответствующих разделов в учебниках и учебных пособиях в рамках самостоятельной работы.

Используются образовательные технологии: лекции, самостоятельная работа студентов, написание и защита реферата и т.д.. При проведении занятий рекомендуется использование активных и интерактивных форм занятий (проблемное обучение, анализ конкретных произведений, статей, монографий и т.д.) в сочетании с внеаудиторной работой. Удельный вес занятий, проводимых в интерактивных формах, должен составлять не менее 30 % аудиторных занятий.

6. Оценочные средства для текущего контроля успеваемости, промежуточной аттестации по итогам освоения дисциплины и учебно-методическое обеспечение самостоятельной работы студентов

Тема 1. 1.Введение. Драматургия как род литературы. Возникновение и история развития. Содержание и форма драматических произведений.

устный опрос , примерные вопросы:

Әдәби төр буларак драматургия. Драма төренең барлыкка килү һәм үсеш-үзгәреш тарихы. Драма төренең эчтәлеге һәм формасы.

Тема 2. 2. Жанр трагедии и его особенности.

письменная работа , примерные вопросы:

1. Әдәби төр буларак драматургия үзенчәлекләре. 2. Татар драматургиясендә образ-символлар. 1. Татар драматургиясенең формалашуы, үсеш үзенчәлекләре. 2. Драма әсәрләрендә интертекстуальлек.

Тема 3. 3.Жанр комедии и его особенности. Водевиль. Трагикомедия.

домашнее задание , примерные вопросы:

1. Трагедия жанры үзенчәлекләре. 2. Монодрама жанрындагы бер пьесаны шәрехләү.

Тема 4. 4.Жанр драмы и его особенности. Мелодрама. Монодрама.

коллоквиум , примерные вопросы:

Ю.Сафиуллинның ?Нигез туздыручылар?, ?Йөзек һәм хәнҗәр?, Р.Батулланың ?Сират күпере?, И.Юзеевнең ?Ак калфагым төшердем кулдан...?, М.Гыйләҗевнең ?Баскетболист? һ.б. пьесалар.

Тема 5. 5.Образы-символы в татарской драматургии.

реферат , примерные темы:

16. Мелодрама һәм аның татар сәхнә әдәбиятындагы урыны. 17. Монодрама һәм аның татар сәхнә әдәбиятындагы урыны. 18. Трагикомедия һәм аның татар сәхнә әдәбиятындагы урыны. 19. Хәзерге татар драматургиясендә образ-символлар. 20. Драма әсәрендә интертекстуальлек. 21. Драматургия һәм театр сәнгате. 22. Драматургия тәнкыйте, аның үзенчәлекләре.

Тема 6. 6.Интертекстуальность в драматических произведениях.

творческое задание , примерные вопросы:

1. Комедия жанры үзенчәлекләре. 2. Мелодрама жанрындагы бер пьесаны шәрехләү.

Тема 7. 7.Драматургия и театральное искусство .

контрольная работа , примерные вопросы:

1 вариант. 1. Драма әсәрендә конфликт, аның төрләре, үзенчәлекләре. 2. Хәзерге драматургиягә караган бер хезмәткә бәя. 2 вариант. 1. Драма әсәрендә объективлык һәм субъективлык. 2. Татар драматургиясенең теоретик мәсьәләләре урын алган бер хезмәткә бәя.

Итоговая форма контроля

зачет (в 10 семестре)

Примерные вопросы к итоговой форме контроля

Зачет сораулары

1. Курсның эчтәлеге, төзелеше, максат-бурычлары. Фәнни өйрәнелүе.

2. Әдәби төр буларак дараматургиянең үзенчәлекләре.
3. Драма төренең барлыкка килүе һәм үсеше.
4. Татар драматургиясенең формалашуы һәм үсешенең төп этаплары.
5. Драма әсәренең эчтәлеге һәм формасы.
6. Драма әсәрендә конфликт, аның төрләре.
7. Драма әсәрендә тема, проблема, идея.
8. Драма әсәрендә пафос төрләре.
9. Трагедия жанры һәм аның үзенчәлекләре.
10. Татар трагедиясенең үсеш-үзгәреш үзенчәлекләре.
11. Комедия жанры һәм аның үзенчәлекләре.
12. Татар комедиясенең үсеш-үзгәреш үзенчәлекләре.
13. Водевиль һәм татар сәхнә әдәбиятында урыны.
14. Драма жанры һәм аның үзенчәлекләре.
15. Татар драмасының үсеш-үзгәреш үзенчәлекләре.

7.1. Основная литература:

1.Эсалнек А.Я.Теория литературы [Электронный ресурс]: Учебное пособие / А.Я. Эсалнек. - М.: Флинта: Наука, 2010. - 208 с. (e-book) ISBN 978-5-9765-0716-6 - Режим доступа: http://znanium.com/catalog/product/320779

2. Хрящев Н.П. Теория литературы: История русского и зарубежного литературоведения [Электронный ресурс]: Хрестоматия / Сост. Н.П. Хрящева. - М.: Флинта: Наука, 2011. - 456 с. (e-book) ISBN 978-5-9765-0960-3 - Режим доступа: http://znanium.com/catalog/product/331810

3. Турышева, О. Н. Теория и методология зарубежного литературоведения [Электронный ресурс] : учеб. пособие / О. Н. Турышева. - М.: Флинта : Наука, 2012. - 160 с. - ISBN 978-5-9765-1232-0 (Флинта), ISBN 978-5-02-037706-6 (Наука). - Режим доступа: http://znanium.com/catalog/product/462672

4. Хайруллин Р.З. Литература народов России: Учебное пособие / Под ред. Хайруллина Р.З., Зайцевой Т.И. - М.: НИЦ ИНФРА-М, 2016. - 397 с. ISBN 978-5-16-011145-2 - Режим доступа: http://znanium.com/catalog/product/514707

7.2. Дополнительная литература:

1. Крупчанов, Л. М. Теория литературы [Электронный ресурс] : учебник / Л. М. Крупчанов. - М.: ФЛИНТА : Наука, 2012. - 360 с. - Ht;bv ljcnegf^ http://znanium.com/bookread.php?book=455237

2. Зинченко, В. Г. Литература и методы ее изучения. Системно-синергетический подход [Электронный ресурс] : учеб. пособие / В. Г. Зинченко, В. Г. Зусман, З. И. Кирнозе. - М.: Флинта : Наука, 2011. - 280 с. - ISBN 978-5-9765-0907-8 (Флинта), ISBN 978-5-02-037228-3 (Наука). - Режим доступа: http://znanium.com/catalog/product/455178

3. Кременцов, Л. П. Теория литературы. Чтение как творчество [Электронный ресурс] : учеб. пособие / Л. П. Кременцов. - 2-е изд., стер. - М.: Флинта, 2012. - 168 с. - ISBN 978-5-89349-482-2. - Режим доступа: http://znanium.com/catalog/product/495744

4. Плешкова, О. И. Теория литературы и практика читательской деятельности [Электронный ресурс] : учеб. пособие / О. И. Плешкова. - М. : ФЛИНТА, 2012. - 156 с.- ISBN 978-5-9765-1477-5 - Режим доступа: http://znanium.com/catalog/product/456331

3. Аминева В.Р. Теоретические основы сравнительного и сопоставительного литературоведения [Электронный ресурс]: учеб. пособие /

В.Р.Аминева. - Казань: КФУ, 2014. - 105 с. - Режим доступа: http://libweb.kpfu.ru/ebooks/10-IFMK/10_153_A5-000526.pdf

ЭЛЕКТРОННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИНФОРМАЦИОННО-АНАЛИТИЧЕСКАЯ СИСТЕМА КФУ

5. Русская драматургия XX века: Хрестоматия / Под ред. Л.П. Кременцова, И.А. Канунниковой. - М.: Флинта: Наука, 2010. - 528 с.: 60x88 1/16. (переплет) ISBN 978-5-9765-0840-8, 1000 экз. - Режим доступа: http://znanium.com/catalog/product/319702

6. Громова, М. И. Русская современная драматургия [Электронный ресурс] : учеб. пособие для студентов-филологов, учащихся средних учебных заведений гуманитарного профиля / М. И. Громова. - 4-е изд., стер. - М.: ФЛИНТА, 2013. - 160 с. - ISBN 978-5-89349-072-5 - Режим доступа: http://znanium.com/catalog/product/458085

7.3. Интернет-ресурсы:

Универсальная энциклопедия - www.wikipedia.ru

Филологический портал - www.philology.ru

Электронная библиотека и материалы сайта КФУ - www.kpfu.ru

Электронная библиотека КФУ / Каталог книг - Librari.kpfu.ru

Электронные словари - www.slovari.ru

8. Материально-техническое обеспечение дисциплины(модуля)

Освоение дисциплины "Жанры татарской драматургии" предполагает использование следующего материально-технического обеспечения:

Мультимедийная аудитория, вместимостью более 60 человек. Мультимедийная аудитория состоит из интегрированных инженерных систем с единой системой управления, оснащенная современными средствами воспроизведения и визуализации любой видео и аудио информации, получения и передачи электронных документов. Типовая комплектация мультимедийной аудитории состоит из: мультимедийного проектора, автоматизированного проекционного экрана, акустической системы, а также интерактивной трибуны преподавателя, включающей тач-скрин монитор с диагональю не менее 22 дюймов, персональный компьютер (с техническими характеристиками не ниже Intel Core i3-2100, DDR3 4096Mb, 500Gb), конференц-микрофон, беспроводной микрофон, блок управления оборудованием, интерфейсы подключения: USB,audio, HDMI. Интерактивная трибуна преподавателя является ключевым элементом управления, объединяющим все устройства в единую систему, и служит полноценным рабочим местом преподавателя. Преподаватель имеет возможность легко управлять всей системой, не отходя от трибуны, что позволяет проводить лекции, практические занятия, презентации, вебинары, конференции и другие виды аудиторной нагрузки обучающихся в удобной и доступной для них форме с применением современных интерактивных средств обучения, в том числе с использованием в процессе обучения всех корпоративных ресурсов. Мультимедийная аудитория также оснащена широкополосным доступом в сеть интернет. Компьютерное оборудованием имеет соответствующее лицензионное программное обеспечение.

Компьютерный класс, представляющий собой рабочее место преподавателя и не менее 15 рабочих мест студентов, включающих компьютерный стол, стул, персональный компьютер, лицензионное программное обеспечение. Каждый компьютер имеет широкополосный доступ в сеть Интернет. Все компьютеры подключены к корпоративной компьютерной сети КФУ и находятся в едином домене.

Учебно-методическая литература для данной дисциплины имеется в наличии в электронно-библиотечной системе "ZNANIUM.COM", доступ к которой предоставлен студентам. ЭБС "ZNANIUM.COM" содержит произведения крупнейших российских учёных, руководителей государственных органов, преподавателей ведущих вузов страны, высококвалифицированных специалистов в различных сферах бизнеса. Фонд библиотеки сформирован с учетом всех изменений образовательных стандартов и включает учебники, учебные пособия, УМК, монографии, авторефераты, диссертации, энциклопедии, словари и справочники, законодательно-нормативные документы, специальные периодические издания и издания, выпускаемые издательствами вузов. В настоящее время ЭБС ZNANIUM.COM соответствует всем требованиям федеральных государственных образовательных стандартов высшего профессионального образования (ФГОС ВПО) нового поколения.

Компьютерный класс, представляющий собой рабочее место преподавателя и не менее 15 рабочих мест студентов, включающих компьютерный стол, стул, персональный компьютер, лицензионное программное обеспечение. Каждый компьютер имеет широкополосный доступ в сеть Интернет. Все компьютеры подключены к корпоративной компьютерной сети КФУ и находятся в едином домене. Учебно-методическая литература для данной дисциплины имеется в наличии в электронно-библиотечной системе " БиблиоРоссика", доступ к которой предоставлен студентам. В ЭБС " БиблиоРоссика " представлены коллекции актуальной научной и учебнойлитературы по гуманитарным наукам, включающие в себя публикации ведущих российских издательств гуманитарной литературы, издания на английском языке ведущих американских и европейских издательств, а также редкие и малотиражные издания российских региональных вузов. ЭБС "БиблиоРоссика" обеспечивает широкий законный доступ к необходимым для образовательного процесса изданиям с использованием инновационных технологий и соответствует всем требованиям федеральных государственных образовательных стандартов высшего профессионального образования (ФГОС ВПО) нового поколения.

Программа составлена в соответствии с требованиями ФГОС ВПО и учебным планом по направлению 44.03.05 "Педагогическое образование (с двумя профилями подготовки)" и профилю подготовки Родной (татарский) язык и литература и иностранный язык (английский) .

Автор(ы):
Хабутдинова М.М. ____________________
"__" _________ 201 __ г.

Рецензент(ы):
Гилазов Т.Ш. ____________________
"__" _________ 201 __ г.